

قانون ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران
شیردهی (۱۳۷۴)
و
آئین نامه اجرائی (۱۳۷۵)
و
الحاقات بهدی (۸۶-۱۳۸۰)

قانون ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی

ماده ۱ - ورود هر نوع شیر خشک و غذاهای کمکی شیرخوار، باید با رعایت قانون مقررات صادرات و واردات کشور صورت گیرد و شیر خشک فقط از طریق داروخانه ها توزیع شود.

تبصره ۱ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مقررات مربوط به ورود انواع مجاز و مقدار مورد نیاز و جانشین شونده های شیر ماد(شیر خشک و غذاهای کمکی شیرخوار) را تهیه و اعلام نماید. وزارت بازرگانی موظف به مراعات مقررات مزبور می باشد.

تبصره ۲ - موارد ضرورت تجویز پزشکی و همچنین نحوه عرضه و فروش در بازار مصرف و ارائه مستقیم و غیر مستقیم انواع شیر خشک و جانشین شونده ها در شبکه بهداشتی، درمانی کشور طبق ضوابطی خواهد بود که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین و اعلام خواهد شد.

ماده ۲ - انتشار هر گونه جزوه، کتاب، نشریه و نظایر آن در مورد تغذیه شیرخواره با انواع شیر خشک و جانشین شونده های شیر مادر در کلیه موارد منوط به رعایت ضوابط و معیارهایی خواهد بود که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین خواهد شد.

ماده ۳ - مرخصی زایمان تا سه (۳) فرزند برای مادرانی که فرزند خود را شیر می دهند در بخش های دولتی و غیر دولتی چهار (۴) ماه می باشد.

تبصره ۱ - مادران شیرده بعد از شروع به کار مجدد در صورت ادامه شیردهی می توانند حداکثر تا ۲۰ ماهگی کودک روزانه یک ساعت از مرخصی (بدون کسر از مرخصی استحقاقی استفاده کنند.

تبصره ۲ - امنیت شغلی مادران پس از پایان مرخصی زایمان و در حین شیردهی باید تامین شود.

الحاق تبصره ۳ به ماده ۳ (مصوبه ۱۳۸۰/۱۲/۲۲ مجلس شورای اسلامی و تأییدیه شورای نگهبان به شماره ۱۹۲۶ مورخ ۸۱/۱/۱۸):

مرخصی زایمان برای وضع حمل های دوقلو، پنج ماه و برای زایمانهای سه قلو و بیشتر یکسال با استفاده از حقوق و فوق العاده های مربوطه تعیین می شود.

ماده واحده - در ماده (۳) قانون ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی - مصوب ۱۳۷۴ - عبارت " چهار (۴) ماه " به عبارت " شش (۶) ماه " و در تبصره (۱) ماده یادشده عبارت " حداکثر تا ۲۰ ماهگی " به عبارت " حداکثر تا ۲۴ ماهگی " اصلاح می شود .

ماده ۴ - دستگاه های دولتی و وابسته به دولت از جمله سازمان هایی که شمول قانون بر آن ها مستلزم ذکر نام است و دیگر دستگاه هایی که به لحاظ مقررات خاص استخدامی مشمول قانون کار نیستند، موظف به ایجاد تسهیلات مناسب برای تغذیه شیرخوارگان با شیر مادر در جوار محل کار کارکنان زن می باشند.

ماده ۵ - به منظور سیاست گذاری ، نظارت و تعیین نحوه آن بر اجرای این قانون کمیته ای با عنوان "کمیته سیاست گذاری و نظارت بر ترویج تغذیه با شیر مادر" در وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی تشکیل می شود. اعضای این کمیته که با حکم وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی به عضویت کمیته منصوب می شوند عبارت اند از :

الف - معاون امور بهداشتی وزارت بهداشت ، درمان آموزش پزشکی .

ب - معاون امور دارو و درمان وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی .

ج - رییس سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران .

د - دو نفر از اعضا کمیته کشوری ترویج تغذیه با شیر مادر.

ه - یک نفر پزشک متخصص زنان و زایمان .

و - یک نفر پزشک متخصص اطفال .

ز - یک نفر متخصص علوم تغذیه .

ح - یک نفر روحانی آشنا به مبانی اسلام که حداقل ۶ سال دوره خارج فقه و اصول را طی کرده باشند.

ط - یک نفر به نمایندگی از شورای فرهنگی - اجتماعی زنان شورای عالی انقلاب فرهنگی .

خدمات کمیته سیاست گذاری و نظارت بر ترویج تغذیه با شیر مادر افتخاری می باشد.

ماده ۶ - وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی می تواند نسبت به تشکیل کمیته های ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی در استان ها اقدام نماید. کمیته های موضوع این ماده موظف خواهند بود نتایج اقدامات خود را به کمیته سیاست گذاری و نظارت بر ترویج تغذیه با شیر مادر در وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی گزارش نمایند.

ماده ۷ - شرح وظایف و اختیارات کمیته های موضوع این قانون در حدود صلاحیت و شرایط اجرای تصمیمات آن ها و نحوه انتخاب و ترکیب اعضا کمیته های استانی به موجب آیین نامه ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیات وزیران می رسد. در هر حال تصمیمات کمیته های موضوع مواد ۵ و ۶ در صورت تایید وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی یا مقام مجاز از سوی وی قابل ابلاغ خواهد بود.

ماده ۸ - اعضا کمیته های موضوع این قانون و مامورین وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی مجازند از مرکز ارائه دهنده خدمات بهداشتی و درمانی ، داروخانه ها و سایر موسساتی که در ارتباط با تولید و توزیع جانشین شونده های شیر مادر فعالیت

می کنند بازدید به عمل آورند. این گونه موسسات مکلف به همکاری می باشند.

ماده ۹ - متخلفین از اجرای این قانون ، با رعایت مراتب و دفعات جرم ، به تعزیر از قبیل نصب پارچه تخلف بر سردر داروخانه ، تعطیل موقت آن ، قطع موقت بعضی خدمات شهری یا جزای نقدی از یک تا صد میلیون ریال و در صورت تکرار جرم به حداکثر تعزیر و جزای نقدی در محاکم صالحه محکوم می گردند.

ماده ۱۰ - آیین نامه اجرایی این قانون ظرف دو ماه بنا به پیشنهاد وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۱ - کلیه قوانین مغایر با این قانون لغو می گردد.

قانون فوق مشتمل بر یازده ماده و چهار تبصره در جلسه روز سه شنبه بیست و دوم اسفند ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۲۷/۱۲/۱۳۷۴ به تایید شورای نگهبان رسیده است .

علی اکبر ناطق نوری

رئیس مجلس شورای اسلامی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۲۱/۹/۱۳۷۵ بنا به پیشنهاد شماره ۴۰۰۷ مورخ ۳۱/۴/۱۳۷۵ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و باستناد ماده (۱۰) قانون ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی - مصوب ۱۳۷۴- آیین نامه اجرایی قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود :

(مصوبه با شماره ۸۴۰۹/ت/۵۱۶۹۰۰ مورخ ۱۳۷۵/۹/۲۷ ابلاغ گردید.)

آیین نامه اجرایی قانون ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی

ماده ۱- ورود شیرخشک (شیر مصنوعی) و غذاهای کمکی شیرخوار منحصراتوسط اشخاص حقیقی و حقوقی که ضوابط وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی را رعایت می کنند مجاز است .

ماده ۲- کلیه دستگاههای دولتی و غیر دولتی مکلف به اجرای ضوابط تعیین شده توسط وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، موضوع تبصره های (۱)و(۲) ماده (۱) و ماده (۲) قانون ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی - که از این پس قانون نامیده می شود - هستند .

ماده ۳- اعطای چهارمین ماه مرخصی زایمان منوط به گواهی پزشک متخصص اطفال یا پزشک مرکز بهداشتی - درمانی (شهری و روستایی) همراه با شناسنامه شیرخوار (برای احراز عدم استفاده از شیرخشک) است ، مگر اینکه مطابق مقررات دیگر برای آنها مرخصی زایمان بیشتری پیش بینی شده باشد .

الحاق تبصره ۱ به ماده ۳ آیین نامه اجرائی (مصوبه شماره ۳۶۲۱۸/ت/۲۵۸۵۶ مورخ ۸۱/۷/۲۸):
بانوانی که در طول دوران بارداری با تأیید پزشک معالج از مرخصی استعلاجی استفاده می کنند، از چهارماه مرخصی زایمان بهره مند خواهند بود و مدت مرخصی استعلاجی از مرخصی زایمان آنان کسر نخواهد شد.
*به اصلاحیه ماده ۳ قانون در صفحه ۱۳ (افزایش مرخصی از ۴ به ۶ ماه) توجه کنید.

ماده ۴- استفاده مرخصی ساعتی تا سن (۲۰) ماهگی کودک، منوط به ارائه گواهی مرکز بهداشتی -
درمانی مبنی بر تغذیه شیرخوار توسط مادر است .

*به اصلاحیه تبصره ۱ ماده ۳ قانون در صفحه ۱۳ (افزایش ۲۰ ماهگی به ۲۴ ماهگی) توجه کنید

تبصره - بانوان مشمول قانون کار تابع ضوابط مربوط به خود هستند .

ماده ۵- مادران مشمول این آیین نامه پس از پایان مرخصی زایمان و در دوران شیردهی، باید در کار قبلی خود اشتغال یابند . در این دوران نقل و انتقال آنها ممنوع است .

اصلاح ماده ۵ آئین نامه اجرائی (مصوبه هیئت وزیران شماره ۳۷۸۹۲/ت/۳۰۰۷۶ مورخ ۸۳/۱۰/۲۰):
*مادران مشمول این آئین نامه پس از پایان مرخصی زایمان و دوران شیردهی باید در کار قبلی خود اشتغال یابند. در این دوران نقل و انتقال آنها ممنوع است مگر اینکه خود متقاضی تغیی شغل یا نقل و انتقال باشند.

ماده ۶- مادران مشمول این آیین نامه می توانند طی ساعت مقرر کار روزانه، حداکثر از یک ساعت مرخصی ساعتی استفاده کنند . مادران یاد شده می توانند بر حسب نیاز کودک مرخصی مزبور را حداکثر در سه نوبت استفاده کنند .

اصلاح ماده ۶ آئین نامه اجرائی (مصوبه هیئت وزیران شماره ۳۷۸۹۲/ت/۳۰۰۷۶ مورخ ۸۳/۱۰/۲۰):
*مادران مشمول این آئین نامه طی ساعات مقرر کار روزانه، حداکثر از یکساعت مرخصی ساعی استفاده کنند. مادران یاد شده می توانند بر حسب نیاز کودک مرخصی مزبور را حداکثر در سه نوبت استفاده کنند.
مدت مرخصی ساعتی برای مادران دارای فرزند دوقلو و بالاتر به میزان ۲ ساعت می باشد.

تبصره ۱- وزارتخانه ها ، مؤسسات و شرکتهای دولتی و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است ، موظفند متناسب با تعداد مادرائی که فرزند خود را شیر می دهند نسبت به ایجاد محل مناسب اقدام کنند .

تبصره ۲- ضوابط مربوط به ایجاد شیرخوارگاه و مهدکودک در کارگاههای مشمول قانون کار ، بر اساس ماده (۷۸) قانون کار و آیین نامه اجرایی شیرخوارگاهها و مهدکودکهاست .

ماده ۷- وظایف و اختیارات « کمیته سیاستگذاری و نظارت بر ترویج تغذیه با شیر مادر » به شرح زیر است :

۱- تداوم سیاست ترویج تغذیه با شیر مادر .

۲- تعیین چگونگی تعیین برآورد و نظارت بر ورود ، عرضه و فروش شیر خشک و غذاهای کمکی شیرخوار و ابلاغ آن به مراجع ذی ربط .

۳- تعیین چگونگی نظارت بر توزیع صحیح شیرخشک در سیستم شبکه هاب بهداشتی ، درمانی کشور و ابلاغ آن به مراجع ذی ربط .

۴- نظارت بر حسن اجرای برنامه های آموزشی ، تبلیغاتی و تحقیقاتی .

۵- بررسی تخلفات و ابلاغ آن به مراجع ذی ربط .

۶- تعیین چگونگی استفاده از تحقیقات بعمل آمده در زمینه شیر مادر و تغذیه کمکی .

۷- نظارت بر فعالیتهای کمیته های استانی ترویج تغذیه با شیرمادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی .

تبصره ۱- کمیته موضوع این ماده می تواند برای انجام هرچه بهتر وظایف خود و گروههای اجرایی ایجاد کنند .

تبصره ۲- دستورالعمل چگونگی تشکیل جلسات و اداره آن ، توسط کمیته مزبور تنظیم شده و به

تصویب وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی می رسد .

ماده ۸- تصمیمهای کمیته سیاستگذاری و نظارت بر ترویج تغذیه با شیر مادر ، پس از تصویب وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی لازم الاجرا است .

ماده ۹- معاون امور بهداشتی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، رئیس کمیته سیاستگذاری و نظارت بر ترویج تغذیه با شیرمادر بوده و موظف است جلسات را به طور منظم تشکیل دهد .

ماده ۱۰- وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی می تواند نسبت به تشکیل « کمیته های ترویج تغذیه با شیرمادر و حمایت از مادران در دوران شردهی » در استانهایی که مقتضی بداند با ترکیب زیر اقدام کند :

۱- معاون امور بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی استان .

۲- معاون دارو و درمان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی استان .

۳- رئیس نظام پزشکی مرکز استان .

۴- دونفر از اعضای کمیته استانی ترویج تغذیه با شیر مادر .

۵- یک نفر پزشک متخصص زنان و زایمان .

۶- یک نفر متخصص یا کارشناس علوم تغذیه .

۷- یک نفر ماما .

۸- یک نفر پرستار .

افراد موضوع این ماده با حکم رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی استان منصوب می شوند .
خدمات کمیته های استانی افتخاری است .

ماده ۱۱- وظایف و اختیارات کمیته های استانی ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی به شرح زیر است :

۱- نظارت بر چگونگی برآورد نیاز استان به شیر مصنوعی و توزیع صحیح آن .

۲- نظارت بر حسن اجرای برنامه های آموزشی ، تبلیغاتی و انتشاراتی و تحقیقاتی .

۳- ارائه گزارش اقدامهای انجام شده به کمیته سیاستگذاری و نظارت بر ترویج تغذیه با شیر مادر

۴- انجام امور محول شده از سوی کمیته سیاستگذاری و نظارت بر ترویج تغذیه با شیر مادر .

ماده ۱۲- معاون امور بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی ، درمانی استان رئیس کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی استان بوده و موظف است جلسات را به طور منظم تشکیل دهد .

ماده ۱۳- تصمیم های کمیته های استانی ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی ، پس از تصویب وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی در استان مربوط قابل اجراء است .

ماده ۱۴- دانشگاههای علوم پزشکی و اعضای کمیته های موضوع قانون بر حسن اجرای قانون و این آیین نامه در مؤسسات تولید کننده و توزیع کننده نظارت کامل داشته و در صورت مشاهده تخلفات موضوع قانون ، مراتب را در کمیته های استانی مطرح و در صورت تأیید ، موضوع را به مراجع ذی صلاح برای تعقیب متخلفان اعلام می کنند .

حسن حبیبی

معاون اول رئیس جمهور